

فیلمی ههوابار / کلامهت <

خۆگونجاندن لهگهڵ گۆرانی ههوابار له نهرویت

به هۆی گهرمبوونی گۆی زهوی ههوابار خهريکه دهگۆردی. له نهرویت ئهمه دهبیته هۆی بهرزتر بوونی مامناوهندی پلهی گهرمی، بارانی زۆرتر و كهشوههواى سهختی زیاتر. گۆرانهکانی ههوابار به تایبته له سهه چوار بواری ژيانى كۆمه‌لگا کاریگه‌ری زۆر داده‌نی: بیناسازی و کارکردن، ئاو و ئاوهرۆ، گواسته‌وه و كشتوكاڵ. كه‌وايه، بۆ ئه‌وه‌ی به باشت‌ترین شیوه خۆمان بۆ داها‌توو ئاماده بكه‌ین، زۆر پێویسته كه خۆمان له‌گه‌ڵ ههوابار بگونجین، و پێویسته ئهمه بیته به‌شیکی دانه‌پراو له پلاندانانی شاره‌وانیه‌کان.

ئهو ئه‌ركانه‌ی كه ده‌بێ به‌رله بینینی فیلمه‌كه ئیوه ته‌ماشای بکه‌ن

1. به پای تو گۆرانی ههوابار ده‌توانیت چ کاریگه‌ریه‌ك له‌سه‌ر ئیکۆسیسته‌م، كشتوكاڵ، جاده و بیناسازی له نهرویت دابنیت؟
2. ئایا پیتوايه كۆمه‌لگای نهرویت ئاماده‌یه كه پووبه‌پرووی بارانی زیاتر، ئاووهه‌واى سه‌خت‌تر و به‌رزبوونه‌وه‌ی ئاستی ده‌ریاكان بیته‌وه؟ به‌ه‌لگه‌وه وه‌لام بده‌وه.

ئه‌ركه‌کانی په‌یوه‌ست به فیلمه‌كه

1. هه‌واباری نهرویت له داها‌توو چۆن ده‌گۆریت؟
2. هه‌تا 2100 زۆرترین گۆرانی پیتوه‌ی باران‌بارین له كام به‌شی نهرویت پروو ده‌دات، و كه‌مترین گۆران له كام ناوچه ده‌بیته؟ بۆچی پیتوايه به‌م شیوه ده‌بیته؟



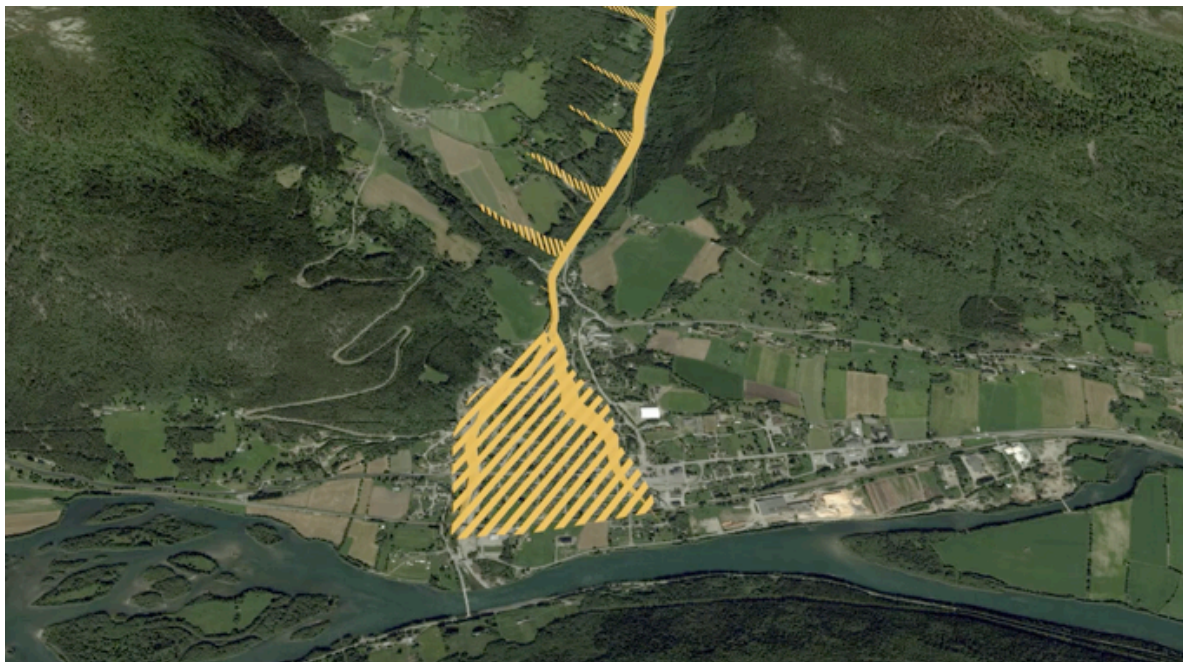
گۆرانی پیتوه‌ی باران‌بارین هه‌تا ساڵی 2100

زۆرترین گۆپان كەمترین گۆپان

3. گۆپانەكانى ھەوابار كۆمەلەك كىشە بۇ كۆمەلەك دىروست دەكات. لىستىكى گشتى لە كىشەكان لەگەل چەند نموونە لە رىگەكانى خۇگونجاندىن لەگەل گۆپانەكان لەنىو خشتەى خوارەو ە بنووسە.

بوارى كۆمەلەك	كىشەكانى گۆپانى ھەوابار	چەند نموونە لە رىگەكانى خۇگونجاندىن
سىستەمى ھاتووچوو		
بىناسازى و كاركردىن		
ئاو و ئاودەرۆ		
كشتوكال		

4. لە فىلمەكە يان لە وىنەى خوارەو كەلەك وەربگرە بۇ پروونكرىنەوەى ئەو شتانەى كە لە لافاوى ناوچەى كقام (Kvam) لە 2013 پروویدا.



5. شارەوانى چ جورىك لە خۇگونجاندىن لە ناوچەى كقام ئەنجام داو ە بۇ ئەوەى لافاو و

ھەرەسى زەوى چىتر زيان نەگەيەنن؟

6. لە چارتىكى ناوچەى لافاو كەلەك وەربگرە بۇ ئەوەى بزانىت ئايا لەو ناوچەى كە تۆ دەژىت مەترسى لافاو ھەيە يان نە. چەند رستە بنووسە لەبارەى ئاستى مەترسىەكە ، و ئەو شتانەى كە رەنگە پروو بەدن.

7. بۆچى گرنگە شارەوانىەكان لىكدانەو ە ھەلسەنگاندن بكەن لەبارەى مەترسىەكانى گۆپانى ھەوابار و ئاستى ھەستىار بوونى رەوشى ناوچەكان.

8. لافاو (storm water) چیه، و بۆچی له ئەو شوینانەى كه ژمارەى دانیشتونیان زۆره و له شارەكان لافاو كێشەیهكى گەورەتره؟
9. میدگاردسۆرمین (Midgardsormen) پرۆژەیهكى مۆدیپنکردنى سیستەمى ئاو و ئاوهرۆی ئۆسلۆ یه. بۆچی پێویستە سیستەمى ئاو و ئاوهرۆی ئۆسلۆ مۆدیپن بكرینهوه؟
10. بۆچی گرنگه جۆریكى باشتەر و نوێ له گيا كشتووكانیەكان بهرهم بهێنین؟

ئەرکه دژوارەکان

1. زانیاری زیاتر به دەست بهێنە لهبارەى کاریگەرێهەکانى گۆرانی هەوابار و ئەو هەنگاوه فیزیکیانه كه له ناوچهى ئیوه بۆ خوگونجاندن لهگهڵ گۆرانهكان هه‌لگیراون. بۆ زانیاری زیاتر سەردانى klimatilpasning.no بکه و کورتە وتاریک یان نامیلکەیهکی زانیاری لهبارەى هەنگاوه‌کانى خوگونجاندن له ناوچه‌که بنووسه (بۆ بینینی هەندێ نموونەى پێشنیارکراو بۆ ئەم مەبەستە سەردانى www.naturfag.no/brosjyre بکه).
2. هۆکارى كێشەكانى گۆرانی هەوابار ئەوه یه كه ئیمه له پلاندانان بۆ ناوچه‌كان یان به‌رنامه‌كانى پەرەپێدانى كۆمه‌لگا دا ناژیرانه بریارمان داوه یان ئەوله‌ویه‌ته‌كانمان به شیوه‌یه‌كى نادروست هه‌لبژاردوو.
 - a) چەند نموونە له بریاره خراپه‌كان یان ئەوله‌ویه‌ته نادروسته‌كان به‌یان بکه.
 - b) به‌رای تۆ هۆکارى ئەو بریاره خراپانه یان ئەوله‌ویه‌ته نادروستانه چیه؟
3. ناوی ئەو شوینانه بنووسه كه له‌وئ ئاو‌هه‌واى سه‌خت کاریگه‌ریی له‌سه‌رمان داناوه، و به‌سه‌رهاتى خۆت چۆن بووه، له‌پێگه‌ى چالاکیی Ekstremvær (ئاو‌هه‌واى سه‌خت) له ناوینشانى miljolare.no.